

„Edinost“

Izjava enkrat na dan, razen modelj in pravnih, ob 4. uri sveder.

Naročnina suva:

za celo leto 24 kron
za pol leta 12 „
za štiri leta 4 „
za en mesec 2 kron

Naročnino je plačevati naprej. Na naročnino brez priložene naročnine se uprava ne odira.

O tabakarnah v Trstu se prodajajo posamezne številke po 6 stotink (3 nč.); v Trstu pa po 8 stotink (4 nč.).

Telefon št. 870.

Edinost

Glasilo političnega društva „Edinost“ za Primorsko.

V edinosti je moč!

Oglasi

Se računajo po vrstah v petito. Za večkratno naročilo s primernim popustom. Pošlana, oamrtne in javne zahvale domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu. Nefrankovani dopisi se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema upravništvo. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst.

Uredništvo in tiskarna se nahajata v ulici Carintia št. 12. Upravništvo, in sprejemanje inseratov v ulici Molin pičolo št. 3, II. nadst.

Izdajatelj in odgovorni urednik Fran Godnik

Lastnik konsorcij lista „Edinost“

Nalazila tiskarna konsorcija lista „Edinost“ v Trstu

Občni zbor

pol. društva »Edinost« dne 27. okt. 1901
v »Narodnem domu« v Barkovljah.

(Dalje.)

Nekoliko opazk.

K govoru g. dra. Rybářa nam je pridan še par pripomb. Ko je govornik omenjal, kako je večina grozila njemu: ali on ven, ali mi ven! — in kako se potem prav isti gospodje, ki so tako grozno žugali, niti ganili niso, ko so naši vendar-le prišli v zbornico, je napravil državni poslanec Spinčič vsiklik, ki zaslučuje, da ga tu zabeležimo. Zaslučuje pa zato, ker je žnjim povedano lapidarno, kako da ima le nesrečni vladni list, ni svoji vesti, da so možne take razmere in da vladajoča klka ne pozna več nobenih ozirov in do nikogar; da se čuti nad zakonom: neodvisno državo v državi avstrijski, da si prisvaja nekako tako pravo, kakor ladje v tujem vodstvu, pravo eksteritorialnosti, to je: kdor se nahaja na krovu ladje, ni podvržen zakonom dotične tuje države. Da, eksteritorialno se čuti naša gospodovna irredentarska gospoda! Ona ne priznava ni avstrijskih temeljnih zakonov in tlači svobodno in brezobzirno one, ki reklamirajo svoje pravo, izrceno sklicuje se na te zakone! Zistem je kriv! To je hotel povdariti poslanec in profesor Spinčič, ko je ob dotični passži v Rybářevem govoru vsikliknil: »Nekdo jim je malce zobe pokazal, pa so bili dobri!«

Ne treba še le praviti, kdo je ta »nekdo«. In motila iz Spinčičevega vsiklica?! More biti jedino ta-le: ni res, je laž, ako se tisti »nekdo« izgovarja, da ni možno nič storiti proti tržaški oligarhiji, ker afera Rybářeva priča, da tistemu »nekdo« ne treba družega, nego pokazati zobe, pa bi izostali: marsikako nasilje, marsikaka krivica in marsikako kršenje avstrijskih zakonov!! To je morala iz Spinčičevega vsiklica. Iz te pa moremo sklepati nadalje, kolika krivda obtožuje tistega »nekdo«, v koliki meri je vladni zistem avstrijski kriv na tem, da so razmere v prvem in jedinem trgovinskem emporiju monarhije postale tako nečloveške in nehumane in — neavstrijske. Ne domišljamo si, da bi taki

memento napravili kakov utis na tistega »nekdo«, ki ima svoj sedež na Dunaju — zapomnimo si to! — in v Trstu le svoje eksekutivne organe; ali to so vendar stvari, katere treba konstatirati vedno in vedno za pozneje čase, ko bodo morda dogodki še očitnejše kazali, koliko se je zagrešilo v našem Primorju s postopanjem, naravnost nerazumljivim ne le s stališča pravičnosti in zakona, ampak tudi se stališča koristi monarhije.

Zborovalec Biček je brezpogojno pri-trjal izvajanjem dra. Rybářa o tržaškem socijalizmu in je na adreso voditeljev tega socializma izrekel obtožbo, da podivljajo mase, mesto da bi jih izobraževali, da jih le ščuvajo, mesto da bi jih vzgajali v zmislu, da bi — ne da bi se izneverjali svoji stranki, svojemu programu in svojemu načelu — postali zdrav člen v organizaciji naroda in bi tudi oni, se svoje strani in po svoje, povspeševali ne le materialne, ampak tudi idealne koristi naroda.

Ker se ni nikdo drugi priglasil za besedo k govoru dra. Rybářa, je zbor prešel k zadnji točki dnevnega reda, ki je bila

predlogi in nasveti.

Tu se je prvi priglasil gosp. Makso Cottič, da prečita pismo, došlo na današnji shod od odličnega slovenskega novinarja in politika, gosp. Frana Podgornika na Dunaju.

Proti boju na Kranjskem in Goriškem.

Gospod Podgornik piše:

Slavni odbor pol. društva »Edinost« v Trstu.

Kakor nekdanji člen, oziroma odbornik slavnega polit. društva »Edinost« v Trstu dovoljujem si izraziti željo, da bi to prevažno društvo na svojem letošnjem javnem običnem zboru vspelo s kar možno ugodnimi, sedanjim potrebam in razmeram odgovarjajočimi sklepi.

Gledé na to pa, da Slovenci in Hrvati v Trstu (z okolico) in v Istri sami med seboj in v svojih glasilih »Naša Sloga« pa »Edinost« dajajo izgled skupnega, zares zložnega postopanja; gledé na to, da so Slovenci in Hrvati, zastopani v političnem

društvu »Edinost«, sosebno po svojem geografskem položaju na prevažnem mestu dežel, ki bi spadale pod »Združeno Slovenijo«, oziroma dežel hrvatskega zgodovinskega državnega prava; potem gledé na to, da je notranji boj na Kranjskem in sedaj, žal, tudi na Goriškem obe glavni stranki razdružil toliko, da momentanno niti duševno razpoloženi za kako inicijativo na korist skupnega slovensko-hrvatskega naseljenja mišljenih dežel, usojal bi si jaz kakor primorski Slovenci omeniti in nasvetovati naslednje.

Mali slovanski narodi imajo dandanes moralno oporo za svoj obstanek jedino v največjem slovanskem narodu. Evropski Zpad pa se očitno in gotovo pripravlja, da bi ta narod potisnil kar možno proti Vshodu, in sicer s tem namenom, da bi balkanski in zapadni Slovani v najusodniših odločitvah ostali brez moralne in dejanske podpore od strani najmočnejšega slovanskega naroda. Ta cilj je viden v vsem, kar se sedaj vrši v stremljenju Zapada proti bližnjemu in tudi daljnemu Vshodu. Zapadni Slovani pa nimajo za najhuje slučaje tudi nobene, notranje, ne primerne politične, ne izdatne kulturne vezi. Taka je sosebno tudi s Slovenci. Nevarnost je tako velika in tako blizu, da tisti slovanski rodoljubi, ki gledajo in poštevaajo sedaj gibajoče se politične zunanje in notranje sile, že obupujejo na tem, da bi se sploh zapadni Slovani rešili, zlasti pa Čehoslovani in Slovenci.

Gledé na take nevarnosti, ki nimajo prave analogije v slovanski historiji, naj bi slavni pol. društvo »Edinost« dalo svojemu novemu odboru nalogo, da bi povabil politike in rodoljube vseh dežel cislicanskih, kjer prebivajo Slovenci z istrskimi Hrvati vred, da bi se karnajpreje in kjer si bode zbrali na zaresno posvetovanje.

To razgovorjanje bi imelo namen, vplivati, da bi ponehal bratski boj na Kranjskem in Goriškem, da bi opustili domača navskrižja v sedanjih prenevarni dobi.

Naj bi se zavezali tudi gledé novin, da bodo iste načelno in dosledno sedaj puščale na strani notranje prepire. Nasprotno pa naj bi povsod in po vseh deželah, po novinah in tudi v državnem zboru, začeli intenzivno

in dosledno delovati za vresničenje »Združene Slovenije«, kakoršno so zahtevali Slovenci že leta 1848., in kakor so jo potem v smislu narodne avtonomije sklenili na znamenem vseslovenskem shodu v Ljubljani.

Da dobé Slovenci za vse slučaje tudi kulturno in moralno pomoč v cerkvi, naj se začne zaresno delovati za pridobljenje cirilometodijskega obreda: in naj se tej neizogibno potrebni zahtevi še toliko protivno obča politika, sosednji agresivni narodi ali slabo poučeni slovenski sinovi v cerkvi ali zunaj cerkve.

V slučaju, da bi stranke na Kranjskem in Goriškem, oziroma še kod drugod, hotele nadaljevati bratomorni boj, trebalo bi, da bi se misleči pa požrtvovalni rodoljubi oprijeli jednega sedanjih glasil, katero se ni udeleževalo sedanjih preprirov, ali pa da bi se v Ljubljani zasnoval popolnoma nezavisen list, ki bi deloval v smislu sklepov in določeb, sprejetih na skupnem, tu nasvetovanem posvetovalnem zborovanju.

Prepir je došel do skrajnih mej tudi vsled tega, da preporne stranke računajo z moralno obnemoglostjo tistih rodoljubov, ki v takem sporu vidijo pogubo naroda! Zato je potrebna požrtvovalnost tudi v tem pogledu.

Torej skupni razgovor mislečih, požrtvovalnih rodoljubov slovenskih in slovensko-hrvatskih v Istri. Vsled tega prizadevanje za odstranjenje nevarnega razpora po nekaterih slovenskih pokrajinah; delovanje za Združeno Slovenijo, zajedno za hrvatsko zgodovinsko državno pravo in za priobrenje cirilometodijskega obreda, ki je bil uveden najprej med predniki ravno slovenskega naroda! Združenje vseh slovenskih, oziroma hrvatsko-slovenskih sil v jedne in iste cilje! Takó ali takó bi mogli potem mirno pričakovati, kaj določi najviša Previdnost.

Gledé na postopanje in zasluge političnega društva »Edinost« in njegovih vsakodobnih odborov, izražam največje spoštovanje udani

Fran Podgornik.

Na Dunaju, 25. oktobra 1901.

(Zvršetak pride.)

PODLISTEK.

Za dežjem solnce sije.

— Povest iz prejšnjih stoletij; prevle Bukovič. —

Marki se je podal počasi za njima v hčo in je odšel naravnost v svojo sobo. Ker pa je v svoji drznosti čutil kakor doma, je jednostavno dal poklicati k sebi jednega lovskih hlapcev. Od tega je hotel poizvedeti bližnjih podatkov o Edvardu. Došlega hlapca je jel torej izpraševati in je tudi dosegel svoj namen. Izvedel mu je, da je Edvard le najdenec, mu je še bolj vzrastle pogum. In kakor mu v njega drznosti ni bilo nikdar v navado, da bi, kadar je hotel kaj započeti, delal kake posebne okolnosti in da bi iskal dolge poti, marveč je vsikdar ubiral najkrajše poti do cilja: tako mu je tudi v sedanjí situaciji hitro dozorel sklep, da pojde k staremu in da poskusi tega pridobiti za-se!

Ali Edvard mu je pretekel pot. Ko je bil marki uredil svoj načrt, je bil Edvard že pri Rodrigu. Najprej je sporočal staremu, kako je izvršil svoja opravila v mestu, alito pot je bil — nenavadno — nekam zmešan. Rodrigo ga je pogledoval začudeno in izvedavo, ker si ni vedel tolmačiti te raztrešenosti sicer toli točnega in vestnega mladeniča. No, mi pa umejemo raztrešenost Edvardovo. Prerazsujen je bil, da bi se bil mogel premagovati. A ker ga je potem Rodrigo naravnost

— prijel, je Edvard začel pripovedovati, kaj se je na vrtu zgodilo. Povedal je staremu, kar je on sam videl in kar je Lavra pripovedovala njemu. In način, kakor je Edvard pripovedoval, toplota v njegovih besedah, je starega Rodriga nverila še bolj o globoki in resnični ljubezni Edvardovi do Lavre. Stari Rodrigo je majal z glavo. Tudi njemu se je vedenje tujčeve zdelo jako čudno, no, vendar je miril Edvarda, češ: saj tujec ostane le še danes pri nas! Ob enem je tudi povdarjal, da bo že on skrbel za to, da tujec ne bo več videl Lavre!

— Potrpi torej — je prosil Edvarda — do jutri in ne kaži se mu neuljudnega! To moramo vendar: postopati z njim kakor z gostom. Moramo to, ker taki ljudje so močno maščevalni in hudobni in delajo radi ne-prilike.

Edvard je obljubil Rodrigu, da ga bo ubogal; a sklenil je tudi, da se bo ves dan izogibal tujca, kajti bal se je, da bi se ne mogel premagovati, če bi prišel z njim v dotiko.

A komaj da je Edvard odšel, že se je marki oglasil pri Rodrigu. Tujec je seveda gledal, da se je kazal od najprijaznejše in pri-kupljiveje strani. A tu se je grešnik — ob vsej svoji izkušnosti — vendar temeljito urezal. Ker se je namreč tudi stari Rodrigo kazal jako uljudnega, je marki menil, da stari nič ne ve o tem, kar se je zgodilo na vrtu. To domnevanje ga je vspodbudilo, da je šel

k Rodrigu in mu — istotako kakor Lavri na vrtu — začel pripovedovati v živih barvah o lepem in prijetnem življenju v velikih mestih. Zmagosvestnost pa mu je naraščala posebno še, ko je videl, kako mu stari pritrujuje. Kakor gotov je bil že svoje stvari in je vsikliknil:

— Oh, škoda, da ne živite v Parizu tudi vi se svojo dražestno hčerko!

— Kaj čem jaz v velikomestnem hrupu? Rojen in vzgojen sem tu na deželi. Moja hčerka istotako. Jaz si niti ne morem misliti, da bi se jaz in moja hčerka mogla privaditi velikomestnemu življenju. Tu sva zadovoljna, tam pa bi brčkone ne bila.

Tako je prigovarjal stari Rodrigo.

— A — nikar ne verjemite tega! Življenje v lepe in bogate mestu parizkem bi se vam gotovo omililo že prvi dan. Lavra pa — ona pa, se svojo krasoto in svojimi duševnimi vrlinami, je kakor vsvarjena za veliki svet! Oh, kako srečna bi bila ona tam v krogu finih, življenja in veselja polnih vrstnic. Tam bi bila predmet čiščenja in obožavanja, med tem ko le sameva in se dolgočasi v tej samotni. V Parizu bi pa kar plavala v morju radosti, kakor jo more nuditi jedino le Pariz.

— Ali gospod marki! Vi nam govorite tu od Pariza, a mi živimo v Piemontu! Kako naj bi prišli mi do tega, da bi se selili v glavno mesto tuje dežele?!

Rodrigo je skušal čim najuljudneje od-

klanjati usiljevanje tujčeve. Ali le-ta, mož rafiniranega uživanja, povsem oddaljenega od narave božjega stvarstva, ni umel pripraviti in nepokvarjene duše, in je bil pre-pričan vedno bolj, da starega Rodriga pridobi za svoje načrte. Uverjen je bil, da z blestečimi obljubami premami Rodriga. Tem obljubam je bil sicer slepanski in nepošten namen očiten in ni mogel ostati skrit tudi pri prostemu človeku, ali marki je bil tako pokvarjen, da si niti domisljal ni, daje kje človek, da ne bi šel tja, kjer se mu obeča — uživanje. Zato je jel drzno pripovedovati Rodrigu, kako da ima v Parizu krasno palačo, a za poletje diven dvorec izven mesta, na deželi. Tu, da bi želel on deliti vso obilico z njim, Rodrigom, in z Lavro....

Stari ga je pogledal osuplo, začudeno. Nekam tesno mu je začelo prihajati v oigled temu tujcu. Bil je v skrajni zadregi. Ni imel sicer povsem jasnega koncepta o namenih tujca, ali obhajala ga je neprijetna slutnja.

In kakor je bilo pri Lavri na vrtu, tako si je marki tudi zadrego starega krivo tolmačil. Ne da bi slutil, kako neprijeten in zopern postaja Rodrigu, je bil marveč uverjen, da se je led začel tajati in da je moč njegove zgovornosti računajoče na slabe instinkte v človeku že storila svojo dolžnost in je dosegla tisti efekt, ki ga je hotela doseči.

(Pride še.)

Politični pregled.

V TRSTU, dne 5. novembra 1901

Državni zbor. (Zbornica poslancev.)

Vsenemec Berger in tovariši so v večerajšnji seji poslanske zbornice predložili interpelacijo glede dogodkov na inomostskem vseučilišču. Vprašali so naučnega ministra, iz katerih razlogov je dovolil dvojjezični pouk na vseučilišču v Inomostu in kako stališče misli zavzeti nasproti zahtevi po ustanovitvi laškega vseučilišča v enem laškem mestu? Ko so se prečitale še nekatere druge interpelacije, prešla je zbornica na dnevni red, t. j. v razpravo o proračunu.

Prvi je govoril dalmatinski posl. Biankini, ki je pričel svoj govor v hrvatskem jeziku in je nadaljeval potem nemški. Vprašal je ministerskega predsednika, kdaj se definitivno uredi provizorično razmerje Dalmacije v državno-pravnem pogledu? Navajal je škode, ki nastajajo za Dalmacijo radi sedanjega provizoričnega urejenja. Gospodarsko stanje gre v Dalmaciji vedno na hujše, poljedelstvo propada, industrije pa ni nikake. Protestiral je potem proti sistematičnemu zapostavljanju hrvatskega jezika za italijanskim. Govoril o aferi zavoda sv. Jeronima, je rekel Biankini, da je bil hrvatski narod o tej priliki nezaslišano žaljen! Govornik je izjavil, da se še povrne k temu predmetu, ako vlada ne stori svoje dolžnosti proti Hrvatom. Zahteval je ustanovitev hrvatsko-slovenskega vseučilišča za južne pokrajine, ali pa vsaj to, da se bodo tudi v Cislajtanijski pripoznavali diplomi, pridobljeni na vseučilišču zagrebškem. Posl. Biankini je zaključil z izjavo, da bo njegova stranka glasovala proti proračunu tako dolgo, dokler ne bo ustreženo zahtevam dalmatinskih Hrvatov.

Vsenemec Wolf je izjavil, da bo parlament nesposoben za uspešno reševanje socijalno-političnih problemov, dokler se ne reši narodnostno vprašanje. Jedin način, da bo mogoče ohraniti to mnogojezično državo, da je ta, da se Nemcem pripozna nadvladje. Vladi je očital govornik, da se svojim postopanjem vspodbuja izsiljevalno politiko Slovanov. (Burni protesti od strani Čehov.) Pobijal je trditev, da je vsenemška stranka nevarna državi ter se je pritoževal radi namišljene slavizacije šol in uradov na Češkem.

Mladocéh dr. Herold je obdolžil vlado, da krši nevtraličnost, ker pripravlja razdeljenje Češke. Izjavil je, da se bodo Čehi najodločneje protivili proglašanju nemškega jezika državnim jezikom in da v slučaju potrebe zopet zapričeno boj proti vladi, da obranijo svoja prava in svojo čast.

S tem je bilo prvo čitanje državnega proračuna zaključeno, na kar se je isti izročil odseku. Prihodnja seja bo v četrtek.

Körberjev zistem in Slovenci.

»Gospod Pogačnik je govoril jako dobro, ali vendar nas ni prepričal o tem, da bi ravno Slovani imeli razloga v to, da bi se postavljali na strogo opozicijsko stališče.«

To sentenco smo čitali v nekem listu dunajskem, ki se tudi — to je menda sedaj v modi — rad ponaša se svojo objektivnostjo glede na narodne boje v naši državi. Sentenca pa je malce čudna. Ali ne?! Kdor gleda stvari z zdravim očesom in je vajen delati sodbe na podlagi tega, kar je sam in v resnici videl, ta jej ne more pritrditi! A mi bi menili, da sodbe se morajo opirati le na to, kakor se je res zgodilo in kar se godi. Ker drugače sodbi nedostaja najpotrebnejega pogoja — objektivnosti. Sodba pa, ki ni objektivna, je enostavno ni sodba, ampak je le izrek s tendenco, pomagati komu ali škodovati komu!

Če nam torej kdo pravi, da »ravno Slovani« nimajo razloga postavljati se na posebno strogo opozicijsko stališče nasproti zistemu g. Körberja, potem ga moramo že z mirno vestjo uvrstiti med sodnike, ki sodijo z namenom, da bi komu pomagali, ne pa z namenom, katerega jedinega mora imeti sodnik, ako je res objektivni, z namenom: govoriti — resnico!

»Ravno Slovani« da nimamo razloga za strogo opozicijo! Po tem »ravno Slovani« bi morali misliti, da imajo drugi prej razloga za opozicijo proti Körberjevemu zistemu, nego pa mi. Človek bi se smejal, da ne bi bilo položeno naše tako, da moramo jokati.

Mi smo povdarjali že večeraj in povdarjamo zopet danes, da tako slabo, kakor je sedaj, ni bilo za nas še nikdar, odkar imamo ustavno življenje. Bilo je morda časov, ko so ex cathedra, z bilinega odra doli, očit-

neje govorili proti Slovanom in branili teorijo o predestinaciji Nemcev ozidoma Italijanov za nadvladje nad nami, ali ni je bilo še dobe, ko bi se bila rečena teorija izvajala v praksi s tak o upravnostjo in fanatično doslednostjo, kakor se izvaja pod zistemom Körberjevim. Kamor-koli se oziramo, je vse tako neizmerno žalostno, da so mnogi naši začeli že kar obupavati. In da nas bi zistem bičal le v stvarih, ki so v tesnejših zvezah s strogo političnimi in narodnimi borbami: to naj bi že bilo, to bi umeli na vse zadnje in bi torej tudi lažje prenašali. Ali da zistem nima usmiljenja z nami niti na kulturnem polju: to boli, to žge, to ogorča čustvo. Kar vse moramo čuti dan na dan o krivicih in o šikanah, ki jih mora naša mladina trpeti par let sem na šolskem polju, to je uprav grozno! Ne mislite, da hočemo govoriti zopet o škandalu, ki se mu pravi: 20 letna borba tržaških Slovencev za jedno borno ljudsko šolo. Ne, preseda nam že! A nas tepejo tudi tam, kjer se — v sili, ker ne moremo drugače — hočemo pokoriti raznarodovalnemu zistemu: nam ne dajejo pardona tudi tedaj, ko hočemo v nemške zavode pošiljati svoje otroke. Pri Bogu je usmiljenje, pri izvestnih nemških profesorjih ga ni! »Wozu drängen sie sich in deutsche Anstalten, wenn sie nicht deutschen können« — tako govoré našim dijačičem in, če le možno, delé dvojke. Celó taki dijačiči naši, ki so bili na nemški državni ljudski šoli odličnjaki v vseh predmetih, padajo na našem državnem gimnaziju in morajo siromašni starši plačevati visoko šolnino. Z ene strani nam ne dajo niti borne ljudske šole, z druge strani nas pade iz nemških srednjih državnih šol! Za božjo voljo, kam pa naj gremo prav za prav?! Morda — v morje?! Postopanje sedanjega zistema na polju šolstva napravlja na nas utis, kakor da nam hočejo dobroto višje šolske izobražbe obesiti tako visoko, da sploh ne bomo segali več po njej! In čim bi dosegli to, bi bilo seveda za nas začetek konca. Tako vendar ni bilo nekdanj na našem državnem gimnaziju! Ne, tako ni bilo še — nikdar! Zistem Körberjev si je zagotovil rekord! In kakor je na polju šolstva, tako je povzročil na vseh straneh. Kamor-koli se oziramo po našem javnem življenju, v kolikor je isto odvisno od Körberjevega zistema, zli se nam, da gledamo na pogorišče. Rzmere v Istri, dozorele vsled očitno iutimnega razmerja med zistemom Körberjevim in laško camorro, so v zadnje čase postale take, da bi človek moral pomakati svoje pero v žolč in pisati — le za državnega pravdnika. In drugod ob periferiji, na Koroškem in na Štajerskem, so menda slične razmere. (Le na Goriškem je baje v novijih časih minola vsaka nevarnost za obstanek slovenskega življa!)

Ponavljamo: Pod nobenim ministerstvom se ni toliko govorilo o objektivnosti, kakor se govori sedaj, ali pod nobenim ministerstvom se tu na jugu ni postopalo tako neobjektivno, tako pristransko in tako proračunjeno na našo škodo, kakor se to godi pod zistemom Körberjevim.

Kričeč izgled smo dobili te dni. Kakor udarci s kolom je padalo v Kramčevem govoru, ko je govoril o vedenju vlade nasproti gibanju »Proč od Rima«. Rečeni češki poslancev je očital vladi, da ona celó povspesuje to gibanje, da-si je isto očitno naperjeno proti integriteti države, da-si vidi tudi slepec, da je verski načaj le pretveza, kulisa, za katero delujejo tendence, katerih konečni cilj je v veliki Germaniji. Torej: ne le, da vlada nič ne stori proti temu gibanju in da izjavlja neprestano, da ne more nič storiti, ampak nje vedenje je tako, da vzbuja misel, da gibanje »proč od Rima« nič ne križa računov zistema Körberjevega.

Ona ista vlada pa, ki izjavlja, da proti vsenemškemu gibanju »proč od Rima« ne more nič storiti, pa razvija uprav drakonično energijo proti našemu nedolžnemu unijatskemu gibanju, ki niti ne sledi za odpadom od vere, niti ne sledi tendencam, ki bi ne bile združljive z integriteto države, ali ki bi bile kakor si bodi nevarne državi misli in torej nezdružljive z dolžnostmi patrijotizma in lojalnosti! Tu so nje organi — kakor smo videli v nedeljo v Rojanu, o čemer pride podrobneje poročilo — energični do skrajnosti in se nasproti onim, ki se sklicujejo na svoje pravo — morajo sklicevati na — dobljene u k a z e. A, da, tu, kjer gre proti Slovanem, tu ima tisti zistem, ki ne more nič sto-

riti proti vsenemškemu gibanju, imajočemu na sebi vse znake veleizdajstva, preobilico energije in rešuje Avstrijo tam, kjer — so sami lojalni in zvesti ljudje. Pa vsaj je rekel že dr. Herold: vlada nima energije proti nikomur razun proti Slovanom!

Gibanje »proč od Rima« pomenja »proč od Avstrije«; a kdo more kaj takega reči o našem unijatskem gibanju? Tistemu bi mi lahko pljunili v zobe. In vendar: proti prvemu ne more vlada nič storiti, proti poslednjemu pa je po koncu z vsem aparatom svojim!

Mi smo gotovo prvi, ki slovesno protestujemo proti teoriji o »posestnem stanju«, ker je gotovo ni bolj krivične teorije, nego je ta. Ali pri nas so se stvari začele sukati tako žalostno, da bi morali skoro želiti, da se uveljavi ta teorija. Naše »posestno stanje« je uborno, prava revščina, ali kakor vse kaže, smo v nevarnosti, da zgubimo še to revščino. Taka je »objektivnost« Körberjevega zistema! Tako izvaja ta zistem svojo lastno parolo o zapostavljanju »narodnih vprašanj«, tako, da ugaja — izlasti pa v Istri — vsaki najnacijonalnejši zahtevi naših nasprotnikov. Tudi dogodki o volitvah v Istri bodo skoro gotovo govorili lapidaren govor.

In ravno ti Slovani, iz katerih je izišel poslanec Pogačnik, da nimajo razloga za strogo opozicijo! Mi Slovenci tu na jugu, katerim nam gleda oko kakor na kako pogorišče po hudi in izgubljeni bitki — mi Slovenci naj bi bili zadovoljni z zistemom Körberjevim!!

V zaključek še enkrat: mnogo smo že trpeli pod različnimi vladami; prihajale so in odhajale, jedna slična drugi, vse krivične nam siromakom, ene bolj hrupno, druge bolj potuhnjeno, ali tako intenzivno ni še nobena vlada delala proti nam, kakor dela Körberjeva!

To je fakt, katerega ne more utajiti nikdo, ker je opt na vse, kar vidimo okolo sebe.

Slovenski poslanci pa — Bog nam odpusti ta evfemizem! — naj se le dalje stavljajo na razpolago takemu zistemu, naj se, če jim to dopušča njihova slovenska vest! Naj se, mi jim ne moremo braniti. Saj ni možno nikogar siliti do usmiljenja do lastnih rojakov, saj ni možno nikogar siliti, da bi slušal znani klie onih, ki se bore v skrajni pogibelji... Naj le delajo zistemu poklone, naj le »rešujejo države«, ali v slučaju, da bi jim med tem rojaki-stražarji na najvažnejših pozicijah ob mejah morali kapitulirati, ker so ostali brez zaslonbe, v tem žalostnem slučaju ne uidejo gospóda zasluženi sodbi.

Deželnozborske volitve v Istri.

Včeraj je imel v dvorani tržaškega društva Filharmonico-Drammatica v Trstu italijanski volilni odbor svojo sejo pod predsedništvom preslavnega dr. Bennati-ja. Seje so se udeležili: odbor laškega političnega društva za Istro, župani laških občin, oziroma onih, ki so pod laškim gospodstvom, predsedništva stalnih volilnih odborov, predsednik trgovinske in obrtne zbornice istrske, zastopniki veleposestva in deželni glavar dr. Campitelli. Glavni volilni odbor je vodstvo volilnega gibanja poveril načelnstvu laškega političnega društva za Istro, kakor eksekutivnemu volilnemu odboru.

Torej bo vso stvar vodil Bennati in s tem je rečeno, da naj se le pripravimo na lepe reči. O vivo, o morto... to je parola moža...! Imeli bomo torej stare glasovite istrske volitve — v pomnoženem in povečanem izdanju! Rodoljubi, na delo! Pritisk bo grozen in boriti se vam bo proti napadom, kakor si jih volilna korupcija le more izmisliti. Borba bo tem težavnejša, ker bodo glasovitega Bennati-ja pokrivali pred vlado se svojim vplivom znani sladki možje a la dr. Rizzi.

Strankarski shod avstrijske socijalne demokracije na Dunaju.

V predvečerajšnji seji je pričela razprava o reviziji strankinega programa. Poslanec dr. Adler je v tri ure trajajočem govoru utemeljeval načrt novega programa. Govornik je dejal, da se je več sodrugov spodbikalo na Hainfeldskem programu od l. 1888., ker ni primeren za agitacijo med kmetiskim prebivalstvom. Željam, da bi se program spremenil v tem smislu, se ni moglo ugoditi, ker se agrarci drže preveč svojih starovskih interesov, in ker ima socijalistična stranka itak že dovolj dela med industrijalnim delavstvom.

Temeljna naziranja so tudi v novem programu o tala ista, le izrazi se drugače rabijo. Tudi želji, naj bi se naslov stranke spremenil, se ni moglo ustreči, ker se je jemalo

obzir do občutljivosti delavstva; ostane torej še naprej stari naslov: »Socijalno-demokratska delavska stranka v Avstriji«.

Zastopnik socijalistov iz Nemčije, državno-zborski poslanec Bebel, je izjavil, da se delegati iz Nemčije ne bodo udeleževali debate o reviziji programa, ker je to specijelno stvar avstrijskih socijalistov.

Včeraj se je nadaljevala razprava o tem predmetu in so po daljši debati vse spremenjevalne predloge izročili posebnemu odseku v presojevanje.

Temu odseku so naložili tudi, naj v naslednji seji predloži načrt za novi strankin program.

Novoizvoljeni nemško-napredni poslanci na Češkem

so se v nedeljo sešli v Pragi, da se konstituirajo kakor stranka. Tako se glasi v oficijelnem sporočilu. No, bolje rečeno: da bi zopet oživel in galvaniziral mrtvo truplo nekdanje vsemožne klike nemško-liberalne v Pragi, ki je v času svoje slave kar pošiljala svoje diktate na Dunaj, ministrom usiljevala svojo voljo in jim — ako jej niso bila na uslugo — podpisovala modre pole. O ti časi so definitivno minoli za nemško-liberalno stranko na Češkem. Mrtveci ne ustajajo več. Če je ta klika na zadnjih deželnozborskih volitvah dosegla še nekoliko vspehov, treba pomisliti, da jih je dosegla le po zaslugi volilnega reda, ki je bil ravno zanjo in le zanjo prirojen. Danes ni oprta le na zaslonbo, kolikor je ima med volilci, brez volilnega reda, ki korigira voljo volileev, ta stranka ni več zmožna za življenje. To ni več stranka. Da bi hotela očitno nastopiti proti ciljem svojih nemških konkurentov, na to niti misliti ni; če pa tega ne stori, pa ni več stranka ampak le pritliklina, ki caplja za svojimi — proganjanci.

Predsednikom so izvolili dr. Karola Eppingerja, ki je baje jako bistra glava in še precej koncilijsen mož, v kolikor more sploh biti koncilijsen človek, ki se — boji Schönererja in Wolfa.

Volitve v hrvatski sabor.

Jutri že prično volitve v hrvatski sabor. Madjaronska Hedervaryjeva vlada je s temi volitvami prekosila samo sebe. Na Hrvatskem so sicer že vajeni nasilju, kakoršnjega se poslužuje vladajoči zistem o volitvah v sabor, ker bi se sicer ne mogel vzdržati; tako pa se ni vendar še nikoli postopal niti na Hrvatskem, kakor se postopa sedaj. Medtem, ko se je govorilo, da se jesensko zasedanje močno zavleče, ter da bo pred razpustom sabora mogoče še jedno zasedanje spomladi, je vlada — kakor znano — že po dvadnevem zasedanju razpustila nove volitve v taki naglici, kakor se kaj takega ni še dogodilo nikjer na svetu. O kaki pravi volilni agitaciji ne more biti, seveda, niti govora. Nekateri poslanci so se komaj te dni, torej le par dni pred volitvami, mogli predstaviti volileem. Vlada je zabranila, da bi se kdo v svrhu volilne agitacije smel podati iz jednega volilnega okraja v drugi in iztirava z orožniki (kakor vagabunde) tudi najodločnejše osebe, ako so jih zasačili v kakem drugem volilnem okraju. Da so tudi volilne liste falzificirane vladni stranki v prilog, tega ne treba niti omenjati, ker brez tega se ne izvrše nobene volitve na Hrvatskem. Ob takih razmerah je združeni opoziciji seveda nemogoče pričakovati posebnih vspehov in bo morala biti zadovoljna, ako obdrži dosedanje število svojih mandatov, kar se jej bržkone tudi posreči. Kandidate za predstoječe volitve so postavile sledeče stranke:

Narodna stranka (vladajoča madjaronska stranka), združena opozicija (stranka prava in neodvisna narodna stranka t. zv. »Obzorja«), »čista« stranka prava (Frankova stranka), samostojna srbska stranka, radikalna srbska stranka in nekaj divjakov.

Kako malo zaupanja ima Frankova stranka v hrvatskem narodu, dokazuje že to, da si je za predstoječe volitve upala postaviti komaj v 6 okrajih svoje kandidate in sicer dra. Franka, Kumičića (v 2 okrajih) in tri Starčevića. Srbska samostojna stranka postavila je 11 kandidatov. V največ okrajih katerih je 88, bil se bo boj med vladno stranko in združeno opozicijo.

Tržaške vesti.

Žaljenje vrhu žaljenja. Kakor kaže: uradniki na c. kr. privileg. južni železnici ne mislijo svojim tovarišem na državnih železnicah privoščiti rekorda v — neuljudnosti se slovenskimi strankami. To je moral občutiti na svojem telesu delavec-poštenjak, I.

Požar, bivajoči pri sv. Jakobu v Trstu. Minolega petka popoldne je čakal v Zgornjih Ležeh na vlak od St. Petra in si je tem povodom dovolil vprašanje do poslušnega uradnika, da-li ima ta vlak v Divači zvezo z državno železnico pri sv. Andreju. Da ne bi bil storil tega nikdar: gospod uradnik so se čutili žaljene v svojem veličanstvu. Zarobneli so. Njegova neuljudnost: »Jaz nisem dolžan dati vam taka pojasnila. Tam so razglasili, pa čitajte!« — Na ponižno, a menda opravičeno pripombo delavčev, da on ne razume razglasov, ker so v nemškem jeziku, je menila Njegova neuljudnost: »Če ne znate nemški, pa učite se!«

Torej sedaj vemo, da ni samo v Herpeljah tako, da se potujoče občinstvo mora radi uradnikov učiti nemški! Bog ve, je li še kje drugje na svetu možno, da bi kaka družba tako postopala z občinstvom, od katerega se redi?! Trditve uradnikov, da oni ni dolžan dati »takih pojasnil«, nočemo zasledovati glede na nje opravičenost; dovoljimo si pa opazko, da drugod po svetu olikani ljudje poleg službenih predpisov spoštujejo tudi predpise — uljudnosti. Odprto imamo torej vprašanje, da-li je g. železniški uradnik v Zgornjih Ležeh — omikan človek?!

Zakaj spati?! Pišejo nam: O priliki, ko je minolo sobota oddelek pevskega društva »Kolo« izletel na Vrdele v gostilno »Mirabosco«, smo imeli priliko slišati tam precej močan oddelek nekdanje vrle »Zvezde«. Nekdanje pravimo, ker, kakor čujemo, je ta zvezda zatemnila — a, upamo, da le začasno! Kakor se vsaka zvezda sedaj skriva in sedaj zopet prikazuje, tako želimo, da bi se tudi Vrdeljska »Zvezda« zopet prikazala in trajno osvetljevala poti, kakor dela to »Kolo«, ki se v kljub raznim zaprekam vendar neprestano vrti in vspehuja druge na delo!

Zabava v omenjeni družbi je bila krasna. Navzoči drugorodeci so malo ne vsi mirno in pazljivo poslušali naše narodne zборе. Ali tudi tu je bilo, kakor povsod, nekoliko ljulike vmes! Med navzočimi je bilo krdelec mladeničev, ki so bili, kakor smo poizvedeli po domačinih, pevec zloglasnega »Core« (pevskega društva) z Grete, oziroma pevec slavnega — Jurizze iz Rojana. Eden teh se je vedel precej nedostojno in bi bil zaslužil, da bi ga bili potegali za ušesa, ali, ker je še mlad, se ga je le mirno posvarilo.

Vsa čast in hvala gosp. Purinani, ki se je potrudil, da smo bili vsi popolnoma zadovoljni.

Sprehoda. Pišejo nam: Neeega dne minolega tedna napotil sem se bil v priljubljene in dobro znane mi Barkovlje. Mahnil sem jo pa čez Greto, da si mimogredé ogledam tudi ta del naše, v narodnem pogledu še grozno zaspane zemlje.

Dospevši do trdnjave Krečič, obrnil sem se nizdolu proti Barkovljam.

Bilo je ravno o času zvršetka popoldanskega šolskega pouka na tamošnji šoli, ko sem jo primahal do Bovedskih mostov. Otroci so se razhajali proti domu, jedni bolj mirno, drugi zopet kričé in lové se.

Blizu omenjenih mostov sem bil ustavil in nagovoril neko deklico, ki me je kar presenetila s svojimi odgovori na stavljenja jej vprašanja. Med drugim mi je rekla, da ona ne bi hodila v laško šolo, niti če bi jo tam oblekli v samo svilo in barzun. Moji stariši, je rekla tudi, so sicer veliki reveži, a vendar zaslužijo toliko, da smo jaz in moje sestre oblečene po domačem kroju in ne kakor otroci onih neumnih slovenskih starišev, ki hodijo v laške razrede, kjer jim delé obleke po oni spačeno-laški modi — »Pravo, tako mi uganja!« bil je moj odgovor. »Čuj, še nekaj te hočem vprašati! Ali poznaš nekega moža, ki mu pravijo Barkovljani Brtoja in je bil nekdanj žandar.« »O da, poznam ga!« »V katero šolo hodijo pa njegovi otroci?« »Vsi hodijo v laško, ker njih oče, četudi Barkovljan, je le od zunaj Slovenec, v srečo je pa hud cikorijski!« — Pozdravil sem in pohvalil vrlo deklico ter šel dalje svojo pot, premišljujeva še enkrat o onem dopisu, ki ga je menda sam g. Brtoja poslal v uredništvo »Edinosti« ter v njem šibal očeta tobakarice v »Narodnem domu«, oziroma njo samo, zaradi besede »kolek«. V istem dopisu se je hotel slavnig. Brtoja pokazati pravega narodnjaka, ki ne mara tujk, a svoj zarod pri vsem tem žrtvuje italijanskemu moložu!

Dragi gospod urednik! Vrlino g. Brtoja

so bile razkrinkane pred barkovljanskim ljudstvom kmalu potem, v drugem dopisu, ki je sledil njegovemu, a pri vsem tem ta le psevdonarodnjak išče zaslužka pri slovenskih podjetnikih! Ali ni to brezpametno, da si gojimo sami gada v nedrih?!

Nepoboljšljivim odpadnikom od narodne stvari veljaj vedno in povsodi: Z ob z a z ob!

Metla št. II.

Čiričeva dramatična družba. Kakor smo naznanili že včeraj, predstavljala bo Čiričeva dramatična družba danes zvečer ob 8. uri v telovadnici »Tržaškega Sokola« dramo »Peter Zrinjski«. Drama, katero je spisal slavnj hrvatski pisatelj Evgenij Kumičić, ima pet dejanj; prvo dejanje se vrši na Oslju 19. novembra 1664., drugo začetkom maja 1669., tretje v Oslju 27. decembra 1669., četrto v Čakovcu 13. aprila 1670. in peto v Dunajskem Novem mestu 30. aprila 1671. Vstopnina: Sedeži z vstopnino vred I.—IV. vrste 4 krone; V.—VII. vrste 2-40 kron; ostali 1-60 kron; stojišča 80 st. Vstopnice dobivajo se tekom dneva v »Trgovinski kavarani«. Blagajna se odpre ob 7. uri zvečer.

Ker ta igra predstavlja jedno najznamenitejših dob iz zgodovine bratskega hrvatskega naroda in ker nam že ime pisatelja zagotavlja pravi umetniški užitek, nadejati se je, da vsakdo, komur bo le mogoče, pohiti na to predstavo. Z ozirom na to je tudi uprava hotela prihiti občinstvu na roko in je znižala vstopnino kolikor je bilo sploh mogoče z ozirom na nepovoljne razmere. Posebno od tukajšnjih Hrvatov se nadejamo, da niti jeden njih ne zamudi te lepe prilike, ko mu bode na pozornici mogoče gledati svoja slavna junaka Zrinjskega in Frankopana, dogodke iz najslavnejše prošlosti svoje.

Jutri ob 8. uri zvečer se bo predstavljala narodna igra s petjem v petih dejanjih: »Šokica«, katero je spisal hrvatski pisatelj Ilija Okruglić. Cene ostanéj iste, kakor za današnjo predstavo. Programi za vsako predstavo se dobivajo na blagajni po 20 stot. na korist družbe sv. Cirila in Metodija.

Gledališka predstava in plesni venček plesnega odseka »Trgovsko-izobraževalnega društva« se je v nedeljo, dne 20. m. m. v »Slovanski Čitalnici« dobro sponesel. Na glasovirju je gospod Skrinjar igral lepe slovske komade. Gospica Lavrenčič je kaj lepo, precizno in naravno deklamirala. Igra »Ta sem bil jaz« se je sploh dobro uprizorila. — Gospod Marušič Ivan (kmet Marko) je igral dobro; le nekoliko več mimike bi se mu priporočalo. Gospica Godina Karla (Markova žena) je kakor novinka pokazala, da postane dobra igralka; tudi * (hlapec Tono) bi bil izvrsten igralec; le škoda, da ne bo mogel več nastopati. Gospica Lavrenčič Milka (Polona) je kakor v deklamaciji tako tudi v igri dobro izvršila svojo nalogo. Ugajalo je posebno njeno naravno vedenje. G. ca Josipina Poniž (Barbara) je, kakor že večkrat pri drugih igrar, tudi takrat dobro igrala. Svojo ulogo je izvršila prav dobro in je vzbujala mnogo smeha med poslušalci. Priporočal bi, da bi se tudi v tem društvu vedno bolj gojila dramatika, da ne bi trebalo našemu ljudstvu zahajati na laške gledališčne predstave.

(Ako je gospodom članom »Trg. izobr. društva« res toliko ležeče na gojitvi domače slovske dramatike, pa bi razvoj iste pospeševali mnogo bolj, ako bi delovali na koncentracijo vseh moči. Naše ljudstvo je že pokazalo, da se vselej rado odzove, ako pričakuje res kaj dobrega. To nam dokazuje ogromna udeležba na predstavah »Starega Ilje«, »Čevljar Barona«, »Mlinarja« in posebno »Rokovnjačev«, kakor tudi udeležba na bolj-ših koncertih in plesih. Za preveč diletan-tovske igrice, veseliliče itd. pa se naše ljudstvo ne ogreva več. S koncentracijo vseh močij nam bo mogoče doseči lepih vspehov, nikar-nar pa ne razcepljenjem in prirejanjem raz-nih igrice in koncertičev vsaki na svojo roko. Zlasti za uprizorjenje velikih iger, katere je-dine imajo, kako rečeno, privlačno silo, treba združenja moči. Pa prosimo, brez zamere! Govorili smo le iz ljubezni dostvari. Op. ur.).

Zamolčati pa ne morem, da vidim v tem važnem in koristnem društvu premalo intel-igence; za to društvo se nekateri stanovi še vse premalo zanimajo. Svetoval bi, da bi se nekoliko bolj zanimali za trgovsko šolo, ker ona je jedino sredstvo za zboljšanje naše trgo-vine. Narod, ki ima v svojih rokah trgo-vino, ima tudi kapital, s katerim je mogoče v sedanjih razmerah vse doseči.

Mlad trgovec.

Drobne vesti. Tatvini. Včeraj zjutraj so aretirali dve ženski, kersti v svobodni luki ukradli več kg. sladkorja. Odpeljali so ja na inspektorat, kjer so določili identiteto obeh žensk. In sicer sti: 45 letna Josipina D. iz Budimpešte ter 29-letna Tereza N. iz Po-stojne. Obe ženski sti se morali potruditi — v zapore.

Jakob Hilian iz Krima (Rusko) ovadil je na tukajšnji policiji, da so mu v gostilni pri »Dobrem pastirju« neznanj pošteni ukradli iz žepa srebrno tabačnico, vredno 36 K.

Zdaj pa živi človek in zaupaj komu, ako niti »pri dobrem pastirju« nisi varen s svojo srebrao tobačnico!

Tepež. 21-letni težak Ferdinand Benvenuti, stanujoči v ulici Rigutti št. 21. in delavec Ivan Grossi, stanujoči v ulici Scalinata št. 4, sta si stara sovražnika. V nedeljo zvečer sta se bila slučajno sešla in se začela pretepati. To pot je bil Benvenuti oni, ki je bil premagan. Ali prisegel je maščevanje. In res, takoj naslednji dan je Benvenuti pridobil za-se svojega brata Evgenija in šla sta iskat Grossija. In našla sta ga na domu. Z združenimi močmi sta ga začela neasmiljeno nabijati. Grossi, vidé, da proti dvema ne more nič opraviti, je pobegnil. Benvenuti pa je vendar-le dobil zadoščenje... Vsa stvar bo pa imela resnih posledic, ker je Grossi to nasilje prijavil na inspektorat pri sv. Jakobu.

Aretiranje. Sinoči so aretirali natak-ka Angela L., ker je svojemu gospodarju Josipu Radiču v gostilni na trgu Cavana poneveril 13 kron in 88 stotink. Odveli so ga v zapore.

Krava brenila. Včeraj je 16-let-nega kmečkega sina Antona Miliča iz Saleža pri Zgoniku brenila krava tako nevarno, da so ga morali pripeljati v tukajšajo bolniš-nico.

Špograd z redarjem. Stražar, ki je patroliral na ulici delle Sette Fontane, nale-tel je v nedeljo zvečer na družbo veselih mladeničev, ki so peli s spremljevanjem mandolina. Redar je velel mladeničem, naj molčijo, češ, ura je že pozna. In res so ubo-gali vsi razunjednega. Temu je redar napovedal aretovanje. Komaj pa stražar izrekel svoj poziv, že je drugi mladenič iste družbe po-grabil redarja za prsa in pričel se je boj. Naposled (kar je umevno samo ob sebi) je zmogel redar in odvedel nasilnega mladeniča v ulico Tigor, kjer so doznali, da se imenuje Anton C. in da je trgovski agent, stanujoči v ulici Remota.

Nesreča. 47-letni Lovrenc Depoli, stanujoči v ulici del Sapone, je padel v pi-janosti po stopnicah in se močno poškodoval. Prvo pomoč je dobil na zdravniški postaji, pozneje pa so ga odpeljali v bolnišnico.

Iz-pred naših sodišč. Včeraj je sedela na zatožni klopi pred tukajšnjim deželnim sodiščem 44 letna Filomena Travau obtožena tatvine in vegabundaže.

Ker so vse priče popolnoma potrdile, kar je trdila obtožnica, je sodišče obsodilo obtoženko v 2 meseca strogega zapora. Po prestani kazni pa pride Filomena pod poli-cijsko nadzorstvo.

Dražbe premičnin. V sredo, dne 6. no-vembra ob 10. uri popoldne se bodo vsled naredbe tuk. c. kr. okrajnega sodišča za ci-vilne stvari vršile sledeče dražbe premičnin: v ulici Farneto št. 21, hišna oprava; v Lo-njerju št. 10, krava; v ulici Fabio Severo in v Rocolu št. 152, presiči in voz; v ulici Giulia št. 23, hišna oprava; v ulici Giulia št. 62, hišna oprava; v ulici Foscolo št. 1, hišna oprava.

Vremenski vestnik. Včeraj: toplomer ob 7. uri zjutraj 6.0, ob 2. uri popoldne 10.7, C.° — Tlakomer ob 7. uri zjutraj 768.09 — Danes plima ob 6.17 predp. in ob 6.15 pop.; oseka ob — predpopoldne in ob —.36 popoldne.

Vesti iz ostale Primorske.

× Djačko pripomočno dru-žtvo v Pazinu šteje 119 členov usta-novnikov in 157 rednih členov. Dohodkov je imelo društvo K 9909.61. Ali ti dohodki niso zadostali za vse potrebe in je odbor pri-siljen najeti K 5411.22 na račun razpoloži-vega imetja. Zato se je to imetje znižalo od K 18.516.99 na K 14.661.87. Podpora je dobilo 92 dijakov deloma v hrani, deloma v denarju skupno K 12.712.53. Društvo bodi najtopleje priporočeno vsem rodoljubom.

Za dijaško pripomočno društvo v Pazinu je nabral g. Ivan Kureti, nadučitelj v Dekani, dne 30. t. m. v veseli družbi Ko-

perskih rodoljubov, slavečih v Dekani odhod-nico svojega tovariša iz Kopra v Gorico, svoto 24 K 25 stot.

Vesti iz Kranjske.

* Volilo. V Trstu umrli, bivši lju-bljanski trgovec Sušnik je zapustil 10.000 gld. za siromašne udove v Ljubljani.

* Zvonika je padel v Trnovem 16-letni Avgust Susteršič. Obležal je seveda z razbito glavo. Mladina naša po deželi je včasih res neodpustno lahkomišljena, ko hodi na vaše zvonike in niti ne misli, da se igra s svojim življenjem. To bi res morali pokli-cani faktorji poseči vmes.

* Županom v Kamniku je bil iz-voljen g. Močnik.

Vesti iz Štajerske.

— 40-letnico učiteljjevanja je slavil dne 30. m. m. g. nadučitelj Čizek v Pilstanju. Vsa župnija, stariši, otroci in otrok otroci so bili njegovi učenci.

— V Ptuj se hočejo Slovenci osa-mosvojiti od nemških trgovcev. Z novim le-tom se otvori nova slovenska trgovina in potem jej bo sledila še druga prodajal-nica. Prav tako. Če nas nemškutarji že ne morejo videti, bi pa bila največa neumnost, ako bi jim mi usiljevali svoj denar.

Vesti iz Koroške.

Kaj dela žganje! »Mir« beleži več služajev, ko so navstali pretepi in nesreče vsled preobilo zavžitega žganja. Tako so pi-jani fantje iz Podgrada napadli delavce in enega njih precej pobili. Tako so se v Podrožici stepli med seboj delavci in so enega pobili tako, da je kmalu izdihnil svojo dušo. — V Vavtni vasi ob Celovcu pa je neki 29-letni fant vsled stave spil naenkrat pol litra žganja, ali svojo objestnost je moral plačati drago — z življenjem. Ko je hotel domov, je obležal na polju, kjer so ga drugi dan našli mrtvega!!

Brzobjavna poročila.

Iz eksekutivnega odbora mladočeške stranke na Moravskem.

DUNAJ 5. (B.) Listi javljajo: V so-boto je zboroval v Brnu eksekutivni odbor mladočeške stranke in je soglasno vsprejel resolucijo, s katero prosi mladočeški klub v državnem zboru, naj vstraja v svojem odporu proti vladi Körberjevi, ker se ista očitno klanja misli nemške hege-monije ter zadovoljenje naših narodnih in kulturnih potreb dela zavisno od dovoljenja Nemcev. Nadalje so sklenili ozirom na mo-ravsko pravno vprašanje: Uvažujé, da so se Nemci v zadnjem zasedanju deželnega (Dalje na četrti strani.)

Aleksander Levi Minzi

Prva in največja tovarna pohištva vseh vrst.

• T R S T •

TOVARNA: Via Tesa, vogal Via Limitanea	ZALOGE: Piazza Rosario št. 2 (solsko poslopje) in Via Riborgo št. 21
---	---

Velik izbor tapetarij, zrcal in slik. Iz-vršuje naročbe tudi po posebnih načrtih.

Cene brez konkurence.

ILUSTROVANI GENIJI ZASTONI IN FRANKO
Predmeti postavio se na parobrod
ali železnico franko.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

MIZARSKA ZADRUGA V GORICI

z omejenim jamstvom

naznanja slovenskemu občinstvu, da
je prevzela

prvo slov. zalogo pohištva

iz odlikovanih in svetovnoznanih to-
varn v Solkanu in Gorici

Antona Černigoj-a

katera se nahaja

v Trstu, Via Piazza vecchia
(Rosario) št. 1.

(na desni strani cerkve sv. Petra).

Konkurenca nemogoča, ker je blago
iz prve roke.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

zborna postavili na tako nespravljivo stališče, da se sporazumljivo znanji za sedaj vidi nemožno in da je nemška stranka izjavila brezpogojno, da nikakor ne odstopi od gotovih zahtev; nadalje, da tudi sicer materialna vsebina pravnih predlogov ne daje nikakega jamstva ni v narodnem ni v političnem pogledu, da bo deželni zbor mogel zadostiti potrebam narodnosti in demokracije, in da nemška narodnost se svojim vedenjem izven deželnega zbora ne išče miru med obema narodoma, ampak le boj in da toraj nadaljuje parlamentarno razpravljanje o stvari nima nobenega pomena več in služi le prikrivanju nemške obstojnosti, ki v sedanji vladi Körberjevi nahaja očitno podporo: se nalaga poslancem moravske ljudske stranke, naj izstopijo iz pravnega odseka.

Ta sklep je bil prijavljen tudi deželnemu glavarju, grafu Vetterju.

Eksplodizija.

GORICA 5. (B) Sinoči ob 9^{1/2} uri je v tovarni za celulozo v Podgori eksplodiral veliki kotel, o čemer so bili: 22-letni samski delavec Anton Bizjak ubit, 24-letni neoženjeni Ivan Frandolič težko in več drugih delavcev lahko ranjenih. Opekline je povzročila soprota in pa masa, ki se je kuhala. Trije gorški zdravniki so poškodovance obvezali. Kmalu so prihiteli gasilci tovarne in oni iz Gorice, a niso stopili v akcijo. Okrajni glavar in šestorica orožnikov so ostali na kraju nesreče do 12^{1/2} ure po noči. Iz Gorice in Podgore je prihitelo mnogo ljudi.

Obsodba agentov za izseljevanje.

LVOV 5. (B) Sinoči ob poznuri je bila izrečena obsodba v kazenski pravdi proti agentoma za izseljevanje. Silvio Nedari je bil obsojen v 3 mesece navadnega zapora in 500 kron globe, eventualno 50 dni zapora; Bazilij Sidelnik pa v 4 mesece zapora in 200 kron globe, eventualno 20 dni zapora.

Parlamentarne stvari.

DUNAJ 5. (B.) Proračunski odsek se je sešel danes ob 11. uri predpoludne v prvo čitanje proračuna.

DUNAJ 5. (B.) Danes predpoludne so imeli seje klub nemško-napredne stranke, nemška ljudska stranka in mladočeški klub.

Vojna v južni Afriki.

LONDON 5. (B.) Reuterjeva pisarna javlja iz Worcestera: Oddelek Burov pod Vanherdenom je zajel en teden Angležev iz okrožja Worcestera.

PRETORIJA 4. (B.) Reuterjeva pisarna javlja: Buri so odveli seboj tista dva topa, katera so bili odvzeli polkovniku Bensonu.

Proti malokrvnosti, za rekonvalescente in v obče za vse šibke osebe kakor tudi blede deklice se priporoča

Ravasinijev železnati kinin.

Sestavljen je iz racionalno izbranih potrebnih količin železa in delujočih prvih kinina.

Steklenice po kron 1-20, 2- in 3-60.

Vdobja se samo v
LEKARNI RAVASINI
v Trstu, Piazza della Stazione št. 3.
Pošne pošiljave s povzetjem.

Redka prilika.

300 kcmadov za 1 gl. 80 novč.

Ena krasna pozlačena ura z 3 letnim jamstvom točno iđoča, in lepo verzejo: 1 krasen koljer iz orijental-
skih biservov, moderni kinč za dame za na vrat ali
lasi, patentovana zatvorica; 1 krasen žepni nož od
nikla z dvema rezili; 1 pisalca priprava od nikla; 1
krasna broša za dame (novost); 1 par krasnih uhanov
iz smilji briljantov (jako zmočilivo); 1 krasna špila za
kravato (patentovana); 1 eleg. žepno ogledalo (bel-
gijsko steklo); 1 dobrodišeče milo; 1 eleg. držalo za
kravate; 35 angl. predmetov za dopisovanje in še 250
kcmadov raznih predmetov, koji so doma neobhodno
potrebni z uro vred, ki sama toliko velja, stane le
1 gl. 80. Razpošiljasamo nekaj časa po povzetju.
Mejnarodna izvozna trdka

M. B. Bravmann. Krakovo.
Kar ne ugađa, denar nazaj.

Velikanska rastava pohištva in
tapearij. Izvenredno ugodne
cene. **VILJEM DALLA TORRE**
v Trstu, trg Giovanni 5. (Palača Diana.)
Moje pohištvo donesete seboj.

Tehnični urad.

Ustanovljeno 1877.

Zaloga strojev in železja.

SCHNABL & Co. - TRST

Via delle Poste vecchie (vagal Via Vienna).

Glavni zastop železja in tovarniških strojev.

Naprava obrtnih podjedb vsake vrste.

Inštalacija strojev in parnih kotlov.

Motori na plin, bencin in petrolej sestava „Otto.“ Motori na plin in vodno moč.

Naprave električne luči. Napeljave električne moči. Vodne naprave itd.

Naprave za centralno kurjavo in ventilacijo. Naprave kopališč, klosetov itd.

Zaloga cevij za vodo, plin in par.

Materijal za stabišče.

Stroji vseh vrst. Vodne sesalke vseh sestavov. Odri za stroje in kotle.

Pripadki. Kovine. Predmeti od gome. Železe traverse in kolesa. Cement

»Portland« in »Romano«. Olja za kolesa in masti.

In v obče vsi predmeti za obrtna podjetja.

Tvrđka je izvršila dosedaj nad 200 obrtnih naprav,

med kojimi:

- 12 žag za obdelovanje lesa in priprav-
ljanje dog.
- 36 vodnih napeljav.
- 17 tiskarn in kamnotiskarn.
- 13 melaničnih delavnic.
- 31 podjetij za čiščenje in pečenje kave.
- 7 naprav za izdelovanje praha proti
mrčesom in drog.
- 16 naprav za kurjenje z gorko vodo in
parom.
- 12 sladčičarn, pekarn, tovarn za biškot
in konfete.
- 32 napeljav električne luči.

Kakor tudi: Tovarne za kože,
Tovarne za obleko itd.
Perilnice,
Predilnice,
Tovarne za parafin in cerezin,
sardine,

Mline,
Podjetja za napravlanje soli,
Tovarne za delati zamaške,
Stiskalnice olja,
Naprave za vodno silo,
Tovarne za šumeče vode,
Distilerije,
Podjetja za čiščenje in nakladanje žita.

V ta namen je bilo postavljenih: 151 motorjev na plin in petrolej in 65 parnih strojev

FILIJALKA

c. kr. priv. avstr. kreditnega zavoda
za trgovino in obrt v Trstu.

Novci za vplačila.

V vrednostnih papirjih na	V napoleonih na
4-dnevni izkaz 2 ^{1/2} %	30-dnevni odkaz 2 ^{1/2} %
30- " " 3 ^{3/4} %	3-mesečni " 2 ^{1/2} %
	6- " " 2 ^{1/2} %

na pisma, katera se morajo izplačati v sedanjih ban-
kovih avstrijske veljave, stopijo nove obrestne taksa
v krepot z dnem 24. junija, 28. junija in odnose
20. avgusta t. l. po dotičnih objavah.

Okrožni oddel.

v vredn. papirjih 2^{1/2} % na vsako svoto. V napoleonih
brez obresti.

Nakaznice

na Dunaj, Prago, Pešto, Brno, Lvov, Tropave
Reko kako v Zagreb, Arad, Bielitz, Gablonz, Gradec
Sibinj, Inomostu, Czovec, Ljubljano, Linz, Olomcu
Reichenberg, Saaz in Solnograd, brez stroškov.

Kupnja in prodaja

bitku 1^{1/2} % provizije.
Inkaso vseh vrst pod najumestnejšimi pogoji.

Predjml.

famčevne listine po dogovoru. Kredit na dokumente
Londonu, Parizu, Berlinu ali v drugih mestih —
provizija po jako umestnih pogojih.
Kreditna pisma na katerokoli mesto.

Vložki v pohranu.

Naša blagajna izplačuje nakaznice narodne banke
italijanske in italijanskih frankih, ali pa po dnevnem
kursu.

Sprejemajo se v pohranu vrednostni papirji, zlati pa
sebrni denar, zlati avstrijski bankovci itd. po pogodbi

Anton Pečenko

Vrtna ulica 10 - GORICA - Vrtna ulica 10.

priporoča

pristna bela in črna vina iz vi-
pavskih, furlanskih, briskih, dal-
matinskih in isterskih vinogradov.

Dostavlja na dom in razpošilja po že-
leznici na vse kraje avstro-ogerske monarhije
v sodih od 56 litrov naprej. Na zahtevo po-
šilja tudi uzorce.

Cene zmerne. Postrežba poštna.

Ste li gluhi??

Vsaka vrst gluhosti in slabega sluha
se ozdravi s našo novo iznajdbo. Samo glu-
horojeni so neozdravljivi. Šumenje v ušesih,
preneha takoj. Opisati Vaš slučaj. Preisko-
vanja in navodila brezplačna. Vsaki se za-
more z malimi troški doma sam ozdraviti.

Internationalni zavod za zdravljenje ušes.

596 La Salle Ave., Chicago, Ill.

POVSOD

tudi na najmanjše krajše se iščejo zmožne in
pridne osebe katere bi prevzele neko zastopstvo
ter si lahko vsak dan zaslužile

5-20 kron

Ponudbe z uatancim opisom sedajnega posla
poslati je pod „VERDIENST“ na H. Schalek
na Dunaju, I., Wollzeile 11.

Odlikovan z dvema zlatimi in bro-
nastimi kolajnam

FRAN HLAVATY

ulica Giulia št. 1/A.

Obuvala po angleškem in francoskem
vzoren izdeluje po meri cenj. damam
in gospodom kakor tudi za otroke. Delo
okusno in trpežno.

Popravljanje starega obuvala.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Vezovnik Vekoslav

mesar

v „Slovenskem domu“

na trgu sv. Jakoba št. 3

priporoča cenj. slovenskemu občinstvu
svojo mesnico. Cene zmerne. Postrežba
točna.

Svoji k svojim!

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Remeljni v velikem izboru, bukove debla
orehovina, jelovina, trd les vsake vrste, dogice
za parkete, bukovina, jelovi podovi, držala za
stopajice.

Cene zmerne.

Viktor Miklavez

v Trstu Via Fonderia št. 10.

OOO N OVA ČEVLIARNICA OOO

Cerkvenik Anton-a

v ulici Istria št. 2 (pri sv. Jakobu)

prodaja razne obuvala po najnižjih cenah,
priporoča se slavnemu slovenskemu
občinstvu za obilne naročbe.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

JAKOB BAMBIČ

trgovec z jedilnim blagom

Via Giulia št. 7.

Priporoča svojo zalogo jestvin kolonijalij,
vsakovrstnega olja, navadnega in najfinejšega.
— Najfineje testenine, po jako nizkih cenah,
ter moke, žita, ovsa, otrobi. — Razpošilja na-
ročeno blago tudi na deželo na debelo in
drobno. — Cenike razpošilja franko.
Priporoča se pri najsolidnejšem delu in
o zmernimi cenami.

XXXXXXXXXXXXXXXXXXXX

Trgovina z izgotovljenimi oblekami.

Salarini. Torre. Podružnica „Alla città di
Londra“ z najfinejšimi izdelki v ulici Poste nove 3
(Brunerjeva hiša). Zaloga izgotovljenih oblek za
moške in dečke. Velik izbor oblek za moške od gl.
6.50 do 24. za dečke od gl. 4. do 12. suknene jope
v velikem izboru od gl. 3. do 8. zimske močne in
podšite jope z ovratnikom od astrahana od gl. 5 —
14. ravno take podšite s kožuvinno po gl. 12. —
Površne suknje v velikem izboru od gl. 18 — 32.
Jopice za dečke v raznih oblikah in barvah, volnene
hlače od gl. 2.50 — 4.50, finejše od gl. 5 — 9.
Velik izbor oblek za otroke in dečke od 3 — 12 let
od gl. 2.50 — 10. Haveloki za moške in dečke po
najnižjih cenah. Hlače od moleskina (zlojdeva koža)
za delavce izgotovljene v lastni predilnici na roko
v Korminu.

Črtane močne srajce za delavce gl. 1.20. Vei-
lika zaloga snovij za moške obleke na meter al-
tudi za naročbe na obleke, ki se izgotovi z največjo
točnostjo v slučaju potrebe v 24 urah. V podružnici
v ulici Poste nove se sprejemajo izdelovanja obleke
po meri ter se še posebno vdobiva vsake vrste oblek
v raznih risanicah in merah za moške in dečke.

Operatèr kurjih očes, (Kalistv

van specialist Giordani, ima svoj ambulatorij
Via Stadion 3. I. ki je odprt od 8 predp. do 6. pop.
ob nedeljah in praznikih do 4. pop. Izvršuje odstra-
nitev kurjih očes in zaraslih nohtov tudi v najbolj
kompliciranih slučajih na poseben način in brez
nikvorkršnih bolečin. Cena za operacijo v ambulatoriju
1 krona, na domu 2 kroni.

Skladišče vina ulica Acquedotto št.

23. Prodaja vina v
sodih in buteljkah. Fine pašne in dezertne vina na
debelo in drobno, franko na dom po najugodnejših in
konkurenčnih cenah.

Delavnica za popravlanje vsa kovrstnih stro

jev, motorjev na plin in brizgalnic
vseh vrst. Kovška delavnica. Alojzij Schromek & C.
v Trstu, ulica Belvedere št. 9.

Konrad Jacopich trgovec z jedilnim

blagom v Trstu,
Piazza Barriera priporoča svojo zalogo jestvin, kolo-
nijalij, navadnega in najfinejšega olja, najfinejše te-
stenine, nadalje moke, otrobov, žito, ovsa itd. po jako
nizkih cenah. Razpošilja naročeno blago tudi na de-
želo na debelo in drobno. Ceniki franko.

Pekarna in sladčičarna

Jakob Jurca

TRST. — Molin a vento št. 1.

Priporoča svoj 3 krat na dan zveži kruh,
vsakovrstne najfinejše sladčiče, nadalje
fina vina v buteljkah in moko v velikem
izboru. Postrežba hitra in točna na dom.

GORIŠKA LJUDSKA POSOJILNICA

registrovano društvo z omejeno zavezo,

v Gorici

Gosposka ulica hšt. 7., I. nadstr.

v lastni hiši.

Hranilne vloge sprejemajo se od vsacega
če tudi ni član društva in se obrestu-
jejo po 4^{1/2} %, ne da bi se odbijal rentni
davek.

Posojila dajejo se samo članom in sicer na-
menjice po 6 % in na vknjižbe po 5^{1/2} %

Uraduje vsaki dan od 9. do 12. ure dopol-
in od 2. do 3. ure popol. razven nedel
in praznikov.

Stanje hran. vlog leta 1900. Kron 1,263.563

Postno-bran. račun št. 837.315.

Jakob Kosmerlj

— TRST —

ulica ss. Martiri št. 16

nasproti Komando Marine.

TRGOVINA

jestvin in kolonijalnega blaga, delikates
in konserv.

Izbir raznih vin in likerjev.

Imam tudi filijalko v ulici Bastione št. 2,
nasproti ženskem liceju.

Priporočam se p. n. občinstvu in sem
najudanejši

Jakob Kosmerlj.

Sprejemajo se tudi naročbe za razpošiljanje.

Razglas!

Navadni semenj za Marti-
novo bode letos v Kubedu dne
18. novembra v pondeljek po
sv. martinu.

Pripravljen je tudi lep pro-
stor za drobnico, živino itd.
kakor rovi zakon zahteva.

Županstvo v Kubedu

dne 30. oktobra 1901.

Anton Roje

vaški predstojnik.